

4. Комісаров С. Структура та основні елементи дефініції «публічний порядок». *Адміністративне право і процес*. 2019. № 9. С. 116-120.
5. Семенець Р. Публічний порядок під час Великодніх свят контролюватимуть понад 1700 правоохоронців. URL: <https://www.poglyad.tv/publichnyj-poryadok>
6. Відомості Верховної Ради України. 2003. №№ 40-44.
7. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0012700-99#Text>
8. Шулаков А.А. Становление концепции публичного порядка в современном международном частном праве. *Вестник Университета имени О.Е. Кутафина*. 2019. № 10. С. 88-100.
9. URL: https://www.un.org/ru/documents/decl_conv/conventions/law
10. Latynskyi M. Публічний порядок як комплексна категорія в сучасному міжнародному праві. *Scientific Papers of the Legislation Institute of the Verkhovna Rada of Ukraine*. 2018. С. 24-29; Перепелинская Е.С. Публичный порядок в законодательстве и судебной практике Украины по вопросам признания и приведения в исполнение иностранных арбитражных решений. Арбітраж і регулювання міжнародного комерційного обороту: Російські, іноземні та транскордонні підходи. 2019. С. 471-516.
11. Колпаков В.К. Феномен «громадський порядок» в системі суміжних понять. Правові засади діяльності правоохоронних органів. Харків: Точка, 2020. С. 18-24.

УДК 342.951:351.82(043.2)

Кондрат Л.Г., аспірантка,
Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна

ОСОБЛИВОСТІ АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ АДМІНІСТРАТОРА НЕДЕРЖАВНИХ ПЕНСІЙНИХ ФОНДІВ

Система недержавного пенсійного забезпечення (надалі – система НПЗ) складає третій рівень системи пенсійного забезпечення в Україні і базується на засадах добровільної участі громадян, роботодавців та їх об'єднань у формуванні пенсійних накопичень з метою отримання громадянами пенсійних виплат на умовах та в порядку, передбачених законодавством про недержавне пенсійне забезпечення [1].

Суб'єктами системи НПЗ в Україні є: засновники недержавних пенсійних фондів (надалі – НПФ), недержавні пенсійні фонди, вкладники та учасники НПФ; адміністратори НПФ, компанії з управління активами НПФ, зберігачі (банки), роботодавці-платники корпоративних НПФ, аудитори й органи державного нагляду та контролю у сфері недержавного пенсійного забезпечення. За видами пенсійні фонди відповідно до Закону України «Про недержавне пенсійне забезпечення» можуть утворюватися

як відкриті, корпоративні та професійні пенсійні фонди [2].

Одним із основних принципів діяльності недержавних пенсійних фондів є принцип добровільності участі в них. Вкладники й особи, які отримують виплати (учасники пенсійних фондів), можуть обирати найпривабливіші пенсійні схеми здійснення внесків та отримання виплат. Вони також мають змогу оцінювати надійність напрямів інвестування коштів. Зберігаючи гроші в банках, вкладники, на відміну від учасників пенсійних фондів, таких можливостей позбавлені.

Відповідно до ст. 4 Закону України «Про недержавне пенсійне забезпечення» одним із принципів НПЗ є принцип відповідальності суб'єктів системи НПЗ за порушення норм, передбачених цим Законом та іншими нормативно-правовими актами.

Відповідно до п. 9 ст. 6 Закону України «Про недержавне пенсійне забезпечення» Пенсійний фонд не може брати на себе зобов'язання, не пов'язані з діяльністю з недержавного пенсійного забезпечення. Пенсійний фонд не несе відповідальності за зобов'язаннями третіх осіб і не має права передавати свої зобов'язання перед учасниками та вкладниками фонду третім особам, крім випадків, передбачених цим Законом. А у п. 10 зазначається, що Пенсійний фонд не несе відповідальності за зобов'язаннями держави, а держава не несе відповідальності за зобов'язаннями пенсійного фонду, що зазначається у кожному пенсійному контракті [3, с. 91].

У свою чергу, окремі суб'єкти системи НПЗ такі, як адміністратор, компанія з управління активами, банк-зберігач та деякі інші, несуть індивідуальну відповідальність перед державними органами, які здійснюють державний нагляд та контроль у сфері недержавного пенсійного забезпечення.

Так, згідно абз. 1 ч. 1 ст. 1 Закону України «Про недержавне пенсійне забезпечення», адміністратор недержавного пенсійного фонду (надалі - адміністратор) - юридична особа, що здійснює адміністрування недержавних пенсійних фондів на умовах цього Закону.

Відповідно до ч. 6 ст. 21 вищезазначеного Закону, адміністратор зобов'язаний: вести персоніфікований облік учасників пенсійного фонду відповідно до цього Закону та інших нормативно-правових актів; укладати пенсійні контракти від імені пенсійного фонду; забезпечувати здійснення пенсійних виплат учасникам фонду у випадках, передбачених законом; надавати зберігачу розпорядження щодо перерахування грошових коштів для оплати витрат, що здійснюються за рахунок пенсійних активів відповідно до статті 48 цього Закону; надавати пенсійному фонду агентські та рекламні послуги, пов'язані з його діяльністю; надавати інформацію відповідно до умов договору та цього Закону, а також інших нормативно-правових актів; складати відповідно до вимог цього Закону та інших нормативно-правових актів звітність у сфері недержавного

пенсійного забезпечення, вести бухгалтерський облік та подавати фінансову звітність пенсійного фонду відповідним органам виконавчої влади та раді пенсійного фонду; у письмовій формі інформувати учасників накопичувальної системи пенсійного страхування про умови і порядок отримання довічної пенсії за рахунок коштів, облікованих на їх індивідуальних пенсійних рахунках.

Зокрема, для адміністраторів НПФ державним органом, який здійснював державний нагляд та контроль у сфері недержавного пенсійного забезпечення з 2003 року виступала Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг (надалі - Нацкомфінпослуг) (попередня назва – Державна комісія з регулювання ринків фінансових послуг).

Проте, відповідно до Указу Президента України від 30.06.2020 № 259/2020 «Про припинення Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг» Нацкомфінпослуг перебуває в стадії припинення, шляхом ліквідації.

Так, відповідно до Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо удосконалення функцій із державного регулювання ринків фінансових послуг» від 12 вересня 2019 року № 79-ІХ, правонаступником повноважень Нацкомфінпослуг щодо державного нагляду і контролю за діяльністю адміністраторів НПФ є Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку (надалі - НКЦПФР).

На сьогодні, нормативна база щодо здійснення таких повноважень НКЦПФР не відповідає вимогам якісного функціонування адміністраторів як суб'єктів системи НПЗ, має значну кількість прогалин і сприяє погіршенню ефективності роботи адміністраторів НПФ як таких, оскільки НКЦПФР не була підготовлена до прийняття відповідних повноважень ні в законодавчому сенсі, ні у функціональному, не усвідомлюючи механізм функціонування системи НПЗ як такої, в тому числі особливостей в роботі адміністратора.

Дане питання є нагальним, потребує більш детального вивчення та подальшого законодавчого удосконалення.

Література

1. Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування: Закон України від 09 лип. 2003 р. № 1058-IV. *Відомості Верховної Ради України*. 2003. № 49. Ст. 376.

2. Про недержавне пенсійне забезпечення: Закон України від 09 лип. 2003 р. № 1057-IV. *Відомості Верховної Ради України*. 2003. № 47. Ст. 372.

3. Андропова В. Правове регулювання юридичної відповідальності суб'єктів правовідносин у сфері недержавного пенсійного забезпечення. *Юридичний вісник*. 2017. № 2. С. 96-100.